

(ἐκ παραμυθ.) Μακεδ. (Δίβρ.) || Παροιμ. Θ'κό του φονμί τρώει, ξένους γκαϊλέδεις τρανάει (ἐπὶ τῶν στενοχωρουμένων διὰ τὴν κακὴν ἐκβασιν ξένων ὑποθέσεων, τὰς δὲ ἰδίας παραμελούντων) Μακεδ. (Βέρ.). Ἡ παροιμ. εἰς παραλλαγ. πολλαχ. || Γνωμ. Κάθε ἄνθρωπος ἔχει τὸν καϊλέ του Θράκ. (Σηλυβρ.) Συνών. Καθένας ἔχει τὸ βάσανο-τὸν καημό-τὸν πόνο του. Δώδεκα Ἀπόστολοι καθένας μὲ τὸν πόνο του || Ἄσμ.

Ἡ φ'λακή ἔχ' βάσανα, ἔχ' κι γκαϊλέδεις

Μακεδ. (Κοζ.) Συνών. βασανάκι, βάσανο 2, καημός, νταλκᾶς, ντέρτι, πόνος. 2) Ὁ θόρυβος, ἡ ταραχὴ Κρήτ. (Κατσιδ.): Μὲ τὸ γαϊλέδως δὲ μ' ἀφήκανε στιμὴ νὰ κοιμηθῶ. Νὰ πάρη ὀργή τὸ γαϊλέσας, πὼς δὲ μὲ 'φήκατε καθόλου νὰ ἡσυχάσω. Συνών. ἀνακάτωμα Β2, ἀνακατωμός Β3, ἀνακάτωση Β2, ἀνακατωσιὰ 3, ἀναμπαμπούλα, ἀναμπαμπουλιὰ, ἀναμπαμπουλίκι, ἀναστάτωμα, ἀναστάτωση, βαβούρα 1, βαβουρανιὰ, βαζούρα 1, μπελᾶς, νταβαντούρι, σούσουρο.

γκαϊλεύομαι Μακεδ. (Βέρ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γκαϊλές.

Κατέχομαι ὑπὸ λύπης: Τί γκαϊλεύεσαι; (διατί εἶσαι στενοχωρημένος;) Συνών. Θλίβομαι, λυποῦμαι, νταλκαδιάζομαι, πικραίνομαι, σκανιάζω, στενοχωροῦμαι.

γκαϊλώνω ἑνιαχ. γκαϊλώνου Στερελλ. (Αἰτωλ. Τριχων.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γκαϊλές.

Ἀμτβ., ἐξέρχονται κάπως ἀπὸ τὰς κόγχας οἱ βολβοὶ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἐξ ὑπερβολικῆς προσηλώσεως εἰς τι ἀντικείμενον Αἰτωλ. Τριχων.: Γκαϊλούσα τ'ράουντα νὰ σὶ δῶ (τ'ράουντα = τηρῶντας, βλέποντας, παρατηρῶντας) Τριχων. Συνών. φρ. Ἐγινε τὸ μάτι μου γαρίδα. Γκαϊλούσαν τὰ μάτια μ' νὰ σὶ δοῦν Αἰτωλ. β) Ἐνεκα ὑπνηλίας ἢ στενοχωρίας πάσχω τὸ αὐτὸ Αἰτωλ.: Βάλ' τοῦ πιδὶ νὰ πλαιάσ', γκαϊλούσι ἀπὸ ν' ἀυπνιά.

γκαίντα ἡ, σύνθηθ. γάιδα Α. Ρουμελ. (Καβακλ. Φιλιππούπ.) Θεσσ. (Ἀετόλοφ. Ἑλληνοχώρ.) Θράκ. (Ἀδριανούπ. Ἑλληνοχώρ. Κερωτ. Κόσμ. Σκοπ.) Μακεδ. (Χαλκιδ. Φυτ.) γκαίδα Εὐβ. (Ἀγία Ἄνν. Αἰδηψ.) Θεσσ. (Τρίκερ.) Ἰκαρ. Μακεδ. (Δῖον Φλόρ.) Πελοπν. (Φιγάλ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Κολάκ. Παρνασσ. Φθιώτ.) — Α. Παπαδιαμ., Μάγισσ., 152—Λεξ. Περίδ. Μπριγκ. Μ. Ἐγκυκλοπ. Πρω. Δημητρ. γκαίτα Α. Ρουμελ. Μακεδ. (Βλάστ. Μοσχοπόταμ. Ρητίν.) κάντα Προπ. (Ἀρτάκ.) Χίος (Βροντ. Πισπιλ. Πυργ.) κáιδα Θάσ. (Θεολόγ.) Θράκ. (Μυριόφ. Σηλυβρ.) Μακεδ. (Κολινδρ. Χαλκιδ.) Μύκ. γάντα Α. Ρουμελ. (Μέγα Μοναστήρ.) γáιτα Ἀντίπαρ. Μακεδ. (Βλάστ.) γáιδα Κ. Οἰκονόμ. Δοκίμ., 2, 51 — Λεξ. Βλαστ. 345.

Ἐκ τοῦ Ἀραβοτουρκ. g a y d a.

Α) Κυριολ., τὸ γνωστὸν μουσικὸν ὄργανον ἄσκαυλος ἐνθ' ἄν.: Ἡ παπποῦς Ἀντρέας παίζ' πονλὸ καλὴ γκαίδα Μακεδ. (Φυτ.) Σήμωρα 'ς τοῦ χουρὸ ἔχει μούγι γκαίδα (μούγι = μόνον) Μακεδ. (Νάουσ.) Λαλάει γáιδα (λαλάει = παίζει) Α. Ρουμελ. (Καβακλ.) Ὡς τοῦ γάμου 'ς τὴ φ'λιὰ εἶχαμι τοῦ γκαϊτατζῆ κ' ἐπιζι μὲ τὴ γκαίτα (φ'λιὰ = συμπόσιον) Μακεδ. (Μοσχοπόταμ.) Ἀμ' πῶς! εἶνι ἀπὸν σοί, οὐ πατέρας τ' βα-

ράει γκαίδα (εἰρων.) Εὐβ. (Αἰδηψ.) Κι' ἄλλ' θὰ ἔχ' νι γκαίδεις, ἄλλ' σουραύλια, ἄλλ' ζουρνᾶδεις, ἄλλ' ὄργανα καλὰ (ἐκ παραμυθ.) Θεσσ. (Τρίκερ.) Καὶ εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ τὰς ἐξυπνᾷ ἀείποτε τὸ πρῶν διὰ τῆς παραπλησίας μὲ γκαίδα φωνῆς Α. Παπαδιαμ., Μάγισσ., 152 || Ἄσμ.

Λέλιακα, παδέλιακα,
κόψε μ' τὰ πονδάρια σ',
νὰ τὰ κάνω γáιδα

Θράκ. (Κόσμ.) Συνών. ἀγγεὶ ὁ 2β, ἀγγεὶ ὁ πούλο 2, ἀσκάκι, ἄσκαρος, ἀσκαύλι, ἀσκή, ἀσκόδεσμα, ἀσκοζαμπούνα, ἀσκομαντούρα, ἀσκοτσαμπούνα, ἀσκοτσάμπουννο, διπλοτσάμπουννο, κλωτσοτσάμπουννο, μοσκοτσάμπουννο, μποσκοτσάμπουννο, σκορτσότσάμπουννο, τουλούμι, τσαμπούνα, τσαμπουνάσκι, τσαμπουννοθυλάκα, τσαμπουννοθύλακας, τσαμούντα, φλασκομαντούρα, φουσκοτσαμπούνα, φουσκοτσάμπουννο. 2) Εἶδος χοροῦ παρεμφεροῦς πρὸς τὸν χασάπικον Ἦπ. (Θεσπρωτ. Κουκούλ. Πωγών.) Μακεδ. (Βλάστ.): Θὰ 'ν τσιγαρίσου τ' γáιτα (θὰ χορεύσω πολὺ καὶ μὲ διάθεσιν) Βλάστ.

Β) Μεταφ., κραυγὴ Πελοπν. (Φιγάλ.): Ἀπόλυκε μιὰ γκαίδα πὺ μὲ ξεκούφανε.

γκαϊντάρα ἡ, Θράκ. (Σουφλ. κ.ά.)

Μεγεθ. τοῦ οὗς. γκαίντα διὰ τῆς παραγωγ. κατὰλ. -άρα.

Μεγάλη γκαίντα.

γκαϊντάρης ὁ, ἑνιαχ. γκαϊντάρ'ς Μακεδ. (Δοξᾶτ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γκαίντα καὶ τῆς παραγωγ. κατὰλ. -άρης.

Ὁ παίζων τὴν γκαίνταν. Συνών. γκαίντατζῆς.

γκαϊντατζῆς ὁ, Μακεδ. (Βρία Βροντ. Λιτόχ. Ριζώμ.) γκαϊδατζῆς Μακεδ. (Δῖον) Στερελλ. (Αἰτωλ.) γκαϊτατζῆς Μακεδ. (Μοσχοπόταμ. Ρητίν.) καϊντατζῆς Μακεδ. (Κολινδρ. καϊδατζῆς Θράκ. (Αὐδήμ. Μυριόφ.) γαϊδατζῆς Βάρν. λινδρ.) γκαϊντατζῆς Θράκ. (Σκεπαστ.) Μακεδ. (Ἀσσηρ.) γáιδατζῆς Θράκ. (Γέν.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γκαίντα καὶ τῆς παραγωγ. κατὰλ. -τζῆς.

Ὁ παίζων τὴν γκαίνταν ἐνθ' ἄν.: Βάρισι τὴ γκαίδα οὐ γκαϊδατζῆς Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ὁ γáιδατζῆς τραγουδοῦσε 'πὲ τὴ γáιδα ('πὲ = ἀπὸ) Θράκ. (Σκεπαστ.) Ὡς τοῦ γάμου 'ς τὴ φ'λιὰ εἶχαμι τοῦ γκαϊτατζῆ κ' ἐπιζι μὲ τὴ γκαίτα (φ'λιὰ = συμπόσιον) Μακεδ. (Μοσχοπόταμ.) || Παροιμ.

Ἀγάπας ἡ Μάρω τὸ χορό, ἦρε κι ἄδρα καϊδατζῆ (ἐπὶ ἀνθρώπων ὁμοίου ποιῶ ἢ χαρακτηρὸς συνδεομένων διὰ φιλίας, συνεργασίας ἢ γάμου. Συνών. παροιμ. Κύλησε ὁ τέντζερης καὶ βρῆκε τὸ καπάκι) Θράκ. (Αὐδήμ.) Συνών. ἀσκομαντουράκης, γκαϊντάρης.

γκαϊντοφλογέρα ἡ, ἑνιαχ. γκαϊτουφλόρα Μακεδ. (Μοσχοπόταμ.)

Ἐκ τῶν οὗς. γκαίντα καὶ φλογέρα.

Πνευστὸν μουσικὸν ὄργανον: Ἦντα ἡ γαϊτουφλόρα μαζί μὲ τοῦ ζουρνᾶ ἰνουμενά μὲ τοῦ δέρμα κι 'ς τ'ν ἄκρ' ἦντα τοῦ φουσκουτάρ' πὺ φ'σοῦσι ἢ γκαϊτατζῆς κ' ἐπιζι Μοσχοπόταμ.



γκαλέτης ὁ, ἑνιχ. *galétis* Α. Ρουμ. (Φιλιπούπ.)
Ἐκ τοῦ Τουρκ. *galei* = ὁ ἐνοχλητικός.

Ὁ ἰδιότροπος, ὁ ἐνοχλητικός, ὁ θυμώδης ἄνθρωπος.
Συνών. *βερέμεης, μίζερος, στραβάδι, στρα-
βοκέφαλος*.

γκαλιάτα ἡ, Μακεδ. (Βλάστ.)

Ἐκ τοῦ Κουτσοβλαχ. *gáleadá* = ξύλινον δοχεῖον
ὕδατος ἢ γάλακτος.

1) Δοχεῖον χρησιμοποιοῦμενον ὑπὸ τῶν ποιμένων.
Συνών. *ἀρμεγός 2, ἀρμεχτάρα, βεδούρα 1, βεδούρι 1, καρδάρα, καρδάρι 2*. Ἀγγεῖον
χρησιμοποιοῦμενον κατὰ τὸν κλήδονα διὰ τὴν μεταφορὰν
τοῦ «ἀμίλητου νεροῦ»: Φρ. *Θὰ φκειάσουμι γκαλιάτα*.

γκαλιούρης ἐπίθ. Ἡπ. (Κόκκιν. Μαργαρ.) Πελοπ.
(Βλαχοκερ.) *γαλιούρης* Πελοπ. (Λακεδ.) *γκαλιούρς* Ἡπ.
(Ἑλληνικ. Κουκούλ. Λάκκα Σούλ. Πάργ. Χουλιαρ.) Θεσσ.
(Πήλ.) Μακεδ. (Ἐράτυρ.) *γαλιούρς* Μακεδ. (Χαλκιδ.) Σάμ.
γκαλιούρας Μακεδ. (Δεσκάτ.) *γκαλιόρς* Μακεδ. (Κολινδρ.)
Θηλ. *γκαλιούρω* Ἡπ. (Κοκκιν.)

Πιθκν. ἐκ συμφύρ. τῶν οὐσ. *γκαβός* καὶ *γυα-
λούρης*.

1) Ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς διαστρόφους, ὁ παραβλῶψ
ἐνθ' ἄν.: *Δὲ βορεῖ νὰ διαβάση μ' εὐκολία, γιατί' ἐν' γκαλιού-
ρης* Πελοπ. (Βλαχοκερ.) Ἐκεῖνος εἶναι *γαλιούρης*, τηράει
πέρα-δῶθε Πελοπ. (Λακεδ.) Ἰκεῖνους οὐ *γκαλιούρς* τὰ
κάθ' ὅλα τὰ κακὰ Ἡπ. (Κουκούλ.) || Παροιμ. Ὁποῖους
ἔ'ματι μὴ *γκαλιούρς*, θὰ *γκαλιουρίσ'* Ἡπ. (Λάκκα Σούλ.)
Συνών. *ἀλλήγισός ης, ἀλλήθωρος, ἀπανω-
βλέπης, γαρίλης 2, γκαβάδι, γκαβός,
γκαϊδός, παραμάτης*.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. *Γκαλιούρης* ἑνιχ., ὡς
παρωνύμ. δὲ ὑπὸ τὸν τύπ. *Γαλιούρς* Μακεδ. (Χαλκιδ.) Σάμ.
2) Ὁ πάσχων ἐξ ὑπνηλίας Μακεδ. (Ἐράτυρ.)

γκαλιουρίζω Πελοπ. (Βλαχοκέρ.)—Λεξ. Βυζ. Βλαστ.
γκαλιουρίζουν Εὐβ. (Ἀγία Ἄνν. Αἰδηψ. Ψαχν.) Ἡπ.
(Ἑλληνικ. Λάκκα Σούλ. Ξηροβούν. Χουλιαρ.) Θεσσ. (Ἀμ-
πελ. Γερακάρ. Κρυόβρ. Μοσχᾶτ.) Μακεδ. (Βέρ. Γαλατ.
Δεσκάτ. Ἐράτυρ. Κολινδρ.) *γαλιουρίζουν* Βάρν. Μακεδ.
(Γρεβεν. Κεφαλογ. Χαλκιδ.) Σάμ. (Κοκκάρ. κ.ά.) *γαλιου-
ρίζω* Ἰθάκ. Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀ-
καρναν.) — Λεξ. Γαζ. Περίδ. Βλαστ. *καλιουρίζουν* Ἀλόνν.
γαλουρίζω Κεφαλλ. *χαλιουρίζουν* Μακεδ. (Ρουμλ.) *γκαλιου-
ρίζουν* Ἡπ. (Ζαγόρ. Μέγα Περιστ. Ριζοβ.) Μακεδ. (Γρε-
βεν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γκαλιούρης*.

Α) Κυριολ. 1) Εἶμαι, γίνομαι παραβλῶψ, πάσχω ἐκ στρα-
βισμού Ἡπ. (Ἑλληνικ. Χουλιαρ.) Θεσσ. (Ἀμπελ. Γερακάρ.)
Μακεδ. (Δεσκάτ. Κολινδρ. Ρουμλ.): *Μὴ τὰ τηρεῖς τώρα τὰ
μάτια μ' π' γκαλιουρίζ' νι Κολινδρ.* Ὅσον πααῖν καὶ *χαλιου-
ρίζ'* Ρουμλ. || Παροιμ. *Μὴ γκαβὸν θὰ κοιμηθῇς, τοῦ προῦτ'
θὰ γκαλιουρίζ' ης* (ὁ μετὰ κακῶν συναναστρεφόμενος γίνεται
καὶ αὐτὸς ὁμοιος) Ἀμπελ. Ἡ παροιμ. εἰς παραλλαγ. πολ-
λαχ. Πβ. ἀρχ. «εἰ χολῶ παροιμήσεις, ὑποσκάσεις μαθήσει». *Συνών.* *ἀλλήθωρίάζω, ἀλλήθωρίζω, ἀλλή-
θωρῶ, βλέπω μονόπαντα, παραβλέπω,
στραβίζω 2*. Ἐχω ἡλαττωμένην ὄρασιν Εὐβ. (Ἀγία
Ἄνν. Ψαχν.) Θεσσ. (Κρυόβρ. Μοσχᾶτ.) Μακεδ. (Γαλατ.

Δεσκάτ. Κεφαλογ. Χαλκιδ.) Πελοπ. (Βλαχοκερ.): Ὁ Πά-
νος δὲ γλέπει καλὰ, *γκαλιουρίζει* Βλαχοκερ. *Γκαλιουρίζ'*,
δὲ βλέπ' καλὰ Ἀγία Ἄνν. *Καλὰ εἶμι, γκαλιουρίζουν* λίγου
Κρυόβρ. *Γκαλιουρίζουν* ἔς τὴ σκουτίδα μέσα Κεφαλογ.
Συνών. *θαμπίζω, κουτσοβλέπω, μισοβλέ-
πω 3*. Καμμύω τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξ ἀνίας, κοπώσεως, ὑ-
πνηλίας Εὐβ. (Αἰδηψ.) Ἰθάκ. Μακεδ. (Ἐράτυρ.): *Κοίτα τ'
γάττα πῶς γκαλιουρίζ'* Αἰδηψ. Συνών. *γλαρίζω,
γλαρώνω 4*. Κοιτάζω λοξῶς εἰς ἐνδειξιν ἀπειλῆς ἢ
περιφρονήσεως Σάμ.: *Τί μ' γαλιουρίζ' ἔτς'; Κάθισι σὶ
μὴν ἄκρη καὶ γαλιούρ' ζι.* Συνών. *λοξοκοιτάζω 5*.
Κοιτάζω κάποιον ἀσκαρδαμυκτὶ Ἡπ. (Ξηροβούν.) Συνών.
γκαλιουροματιάζω.

Β) Μεταφ. Ἐπὶ λύχνου, φωτίζει ἀμυδρῶς Βάρν. Εὐβ.
(Ψαχν.): *Αὐτὸς ὁ λύχνος* ἴσως με κόλασε, δὲ τὸν βλέπ' ἔς πῶς
γκαλιουρίζ'; Ψαχν.

γκαλιούρισμα ἑνιχ. *γκαλιούρ' σμα* Μακεδ. (Κολινδρ.)
Ἐκ τοῦ ρ. *γκαλιούριζω*.

Ὁ στραβισμὸς τῶν ὀφθαλμῶν. Συνών. *ἀλλήθωρά-
δα, ἀλλήθωρίά, ἀλλήθωρίασμα, ἀλλήθω-
ρίσμα*.

γκαλιουροματιάζω ἑνιχ. *γκαλιουροματιάζουν* Ἡπ.
(Ξηροβούν.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἐπίθ. *γκαλιουρομάτης*.

Κοιτάζω κάποιον ἀσκαρδαμυκτὶ. Συνών. *γκαλιου-
ρίζω 5*.

γκαλιτσήσιος ἐπίθ. ἑνιχ. *γκαλ' τσήδους* Μακεδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γκαλίτσι*.

Ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς τὸ πτηνὸν *γκαλίτσι*,
τὸ ὅπ. βλ.: *Γκαλ' τσήδα* φουλιά. Πβ. τοπων.: *Γκαλ' τσο-
φουλιές* Μακεδ. (Βόιον).

γκαλίτσι τό, Ἡπ. (Ἀργυρόκ. Δρόβιαν.) *καλίτσι* Ἡπ.
(Δρόβιαν.) *γκαλίτσα* ἡ, Ἡπ. (Ἀργυρόκ. Δερβίτσ.) *γκαλ' τσα*
Ἡπ. (Δρόπολ.) Μακεδ. (Βογατσ. Γαλατ. Κοζ.) *γκαλ' τσεά*
Μακεδ. (Βογατσ.) *γκαλ' τσουν* ὁ, Μακεδ. (Κοζ.) *γκαλ' τσι*
Μακεδ. (Βλάστ. Βόιον Κοζ. Κοντσ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ Σλαβ. *galice* = κόραξ. Ὁ τύπ. *γαλίτσι*
ἐσφαλμένως ἐτοποθετήθη ὑπὸ τὸ λῆμμα *γαίλιτσι*. Ὁ
τύπ. *γκαλ' τσα* ἐκ τοῦ παρχώγου Σλαβ. *galica* =
διάφορα εἶδη μαύρων πτηνῶν, βλ. Er. Bernecker, Slav.
Etymol. Wörterb., 293. Ὁ τύπ. *γκαλ' τσι* ἴσως κατὰ
τὸ *ποβλί*.

1) Τὸ πτηνὸν Κολοῖδς ὁ κοινὸς (*Coloeus monedula*), τῆς
οἰκογ. τῶν Κορακιδῶν (*Corvidae*) ἐνθ' ἄν.: *Τὰ γκαλ'-
τσὰ μᾶς ἔφαγαν τὰ καλαμπούκια* Κοζ. *Πῆραν οἱ γκαλ' τσε*
τοῦ σαπούν' π' τοῦ νιρουχὺτ' Γαλατ. Συνών. *γαβράνι,
καλακακούδα, κάργα, κάργια, κεριά,
κολοίος 2*. Μεταφ., κακότητος (ἐπὶ γυναικὸς) Ἡπ. (Ἀρ-
γυρόκ. Δερβίτσ.): *Μώρ' γκαλίτσα!* Ἀργυρόκ.

γκαλλίνα ἡ, Ἡπ. (Κόνιτσ.) Μακεδ. (Καστορ.) *γκαίνα*
Στερελλ. (Περίστ.)

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *gallina* = ὄρνις, ἀλεκτορίς.

Εἰς τὴν συνθηματ. γλῶσσαν τῶν οἰκοδόμων, ἡ ὄρνις, ἡ
ἀλεκτορίς ἐνθ' ἄν.: *Ἐχουν τρεῖς γκαίνας* Στερελλ. (Περίστ.)
Συνών. *κακκάβα, κοσσάρα, κόττα, ὄρνιθα*.

